

## چطور خرید و فروش سهام انجام دهیم؟

فعالیت در بورس به دو صورت مستقیم و غیرمستقیم انجام می‌شود. در شیوه مستقیم، خود فرد اقدام به خرید و فروش انواع اوراق بهادار می‌نماید. این شیوه برای کسانی مناسب است که دانش و تجربه کافی را دارند. در شیوه غیرمستقیم، افراد حرفه‌ای به جای خود فرد اقدام به خرید و فروش اوراق می‌نمایند. به کسانی که اطلاعات کافی از بورس ندارند، قویا توصیه می‌شود از این شیوه استفاده نمایند. برای سرمایه‌گذاری با ارقام پایین و متوسط، خرید «واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک» بهترین گزینه است. این صندوق‌ها دارای انواعی با سود تضمینی و بدون سود تضمینی هستند. در صورتی که فردی قصد دارد با رقم بالاتری اقدام به سرمایه‌گذاری کند، می‌تواند به شرکت‌های سبدگردان مراجعه نماید. سبدگردانی فرایندی است که بر مبنای آن، شرکت سبدگردان طی قراردادی مشخص به جای فرد اقدام به خرید و فروش اوراق بهادار می‌نماید.

## برای فعالیت مستقیم در بورس چه باید کرد؟

با وجود اینکه شیوه غیرمستقیم برای افراد تازه‌کار بسیار بهتر است اما ممکن است برخی اشخاص که تمایل داشته باشند خود سکاندار هدایت سرمایه‌گذاری شوند، اولین گام برای این افراد شرکت در دوره‌های آموزشی مجاز است. در این دوره‌ها اصول سرمایه‌گذاری در بورس آموزش داده می‌شود. فهرست مؤسسات و دوره‌های آموزشی تایید شده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار در پایگاه الکترونیکی شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس به نشانی [sidsco.ir](http://sidsco.ir) بخش کمیته راهبری آموزش در دسترس است. گام دوم فعالیت تدریجی و کسب تجربه در این بازار است. بهتر است علاقه‌مندان به فعالیت در این عرصه، به تدریج سرمایه خود را وارد بورس نمایند تا به مرور زمان تجربه لازم را کسب نمایند. گام سوم که می‌تواند همراه با موارد فوق باشد دریافت راهنمایی و مشورت از افراد خبره معتمد است. با این حال، باید توجه داشت هیچ معامله‌گری مصون از خطا نیست و همه فعالان این بازار هم طعم شیرین سود را چشیده‌اند و هم طعم تلخ زیان را.

## مهم‌ترین اصول سرمایه‌گذاری در بورس چیست؟

هر بازاری برای خود قواعد و اصولی دارد که رعایت آنها موجب پیشرفت در کسب و کار و بی‌توجهی یا کم‌توجهی به آنها باعث ضرر و زیان خواهد بود. مهم‌ترین اصول برای موفقیت در بورس عبارتند از:

- ۱ سرمایه‌گذاری در بورس باید با سرمایه مازاد (پس‌انداز) باشد. فروش امکانات و لوازم ضروری زندگی برای سرمایه‌گذاری در بورس کاملا اشتباه است.
- ۲ هر بازاری پایین و بالایی دارد. باید به میزانی سرمایه وارد بورس کرد که در صورت زیان احتمالی تحمل آن برای سرمایه‌گذار مقدور باشد.
- ۳ هرگز بدون آموزش دیدن و کسب تجربه اقدام به خرید و فروش سهام نکنید. برای افراد تازه‌کار، بهترین گزینه این است که واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک را مدنظر قرار دهند. این واحدها از طریق کارگزاری‌ها قابل خرید و فروش است.
- ۴ به منظور توزیع ریسک و دستیابی به سود بالاتر، به جای خرید و فروش یک یا چند سهم محدود، سبدي از سهام شرکت‌های مختلف در صنایع مختلف تشکیل دهید.
- ۵ احساسات خود را کنترل کنید. رفتارهای هیجانی یا پیروی از دیگران در میان مدت به ضرر شما تمام می‌شود. درخواست خرید یا فروش سهام یک شرکت توسط جمعیت زیاد لزوماً به این معنا نیست که شما نیز باید آن رفتار را الگو قرار دهید. به جای حرکت‌های هیجانی مطالعه تخصصی را مبنای قرار دهید.
- ۶ اخبار و اطلاعات نقش کلیدی در بازار سرمایه دارند. از مطالعه رویدادهای مؤثر بر روند بازار غافل نشوید. همچنین به شایعات توجه نکنید. در صورتی که شایعه‌ای را شنیدید، درباره آن تحقیق کنید و فقط در صورت اطمینان از صحت آن اقدام لازم را انجام دهید.
- ۷ برخی افراد سودجو در قالب شبکه‌های اجتماعی اقدام به فریب مردم می‌نمایند. این قبیل افراد با دادن سیگنال خرید و فروش به دیگران از آنها سوء استفاده می‌کنند. گاه این اشخاص برای جلب اعتماد راهنمایی‌هایی می‌کنند که در بارهای نخست موجب سود برای مشتریان آنها می‌شود اما در دفعات بعدی زیان هنگفتی به بار می‌آورد. هر چند سازمان بورس و اوراق بهادار در چارچوب قوانین کشور این افراد را مورد پیگرد قرار می‌دهد اما پرهیز از قرار گرفتن در دام این اشخاص بسیار راحت‌تر از پیگیری‌های حقوقی است.
- ۸ ضروری است افرادی که خود شخصا اقدام به خرید و فروش سهام می‌نمایند برای فعالیت در این بازار وقت بگذارند. با توجه به سرعت تحولات در بازار سرمایه خرید سهام و عدم بررسی آن طی روزهای متوالی می‌تواند به زیان خریدار تمام شود.
- ۹ پیش از آنکه اقدام به معاملات واقعی کنید می‌توانید از طریق نرم‌افزارهای شبیه‌ساز فعالیت در این بازار را تجربه کنید. در این نرم‌افزارها نیازی به پول نیست اما تغییرات قیمت سهام مطابق با بازار واقعی است.
- ۱۰ مطالعه قوانین و مقررات بازار اوراق بهادار برای عملکرد بهتر و آشنایی با تکالیف و حقوق افراد لازم است



## پایگاه‌های الکترونیکی مهم

- seo.ir سازمان بورس و اوراق بهادار: اطلاع از فهرست نهادهای مالی مجاز و وضعیت شرکت‌های بورسی و فرابورسی
- tsetmc.ir شرکت مدیریت فناوری بورس تهران: اطلاع از تغییرات لحظه‌ای قیمت سهام و سایر اطلاعات شرکت‌های بورسی و فرابورسی
- sena.ir پایگاه اطلاع‌رسانی بازار سرمایه ایران (سنا): مطالعه اخبار رسمی بازار سرمایه
- csdiran.ir شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه: بهره‌مندی از خدمات سامانه جامع ثبت اطلاعات مشتریان (سجام)
- codal.ir سامانه جامع اطلاع‌رسانی ناشران (کدال): دریافت اطلاعات منتشر شده از سوی شرکت‌های بورسی و فرابورسی
- cmr.seo.ir پایگاه قوانین و مقررات بازار سرمایه ایران: مطالعه آخرین قوانین، مقررات و دستورالعمل‌های بازار سرمایه ایران
- irvex.ir پایگاه آموزشی و شبیه‌ساز معاملات: مشاهده متون مکتوب و تولیدات تصویری و صوتی آموزشی و تمرین انجام معاملات بدون پول و بر اساس اطلاعات واقعی بازار
- tse.ir شرکت بورس اوراق بهادار تهران: اطلاع از وضعیت شرکت‌های بورسی
- ifb.ir شرکت فرابورس ایران: اطلاع از وضعیت شرکت‌های فرابورسی
- ime.co.ir شرکت بورس کالای ایران: اطلاع از وضعیت معاملات حوزه کالایی
- irenex.ir شرکت بورس انرژی ایران: اطلاع از وضعیت معاملات حوزه انرژی
- seba.ir کانون کارگزاران بورس اوراق بهادار: دریافت اطلاعات و مشخصات کارگزاری‌های مجاز فعال در سطح کشور
- sidsco.ir شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس: اطلاع از فهرست مؤسسات و دوره‌های آموزشی مجاز
- shekayat.seo.ir سامانه اداره رسیدگی به شکایات و حمایت‌های حقوقی: طرح شکایت از شرکت‌ها یا نهادهای بازار سرمایه



سازمان بورس و اوراق بهادار  
Securities & Exchange Organization  
روابط عمومی و امور بین الملل

## راهنمای مختصر ورود و فعالیت در بورس



## هم‌میهن گرامی

بورس بازاری قانونی و شرعی است که در مقایسه با سایر بازارهای مجاز (مانند مسکن و طلا) دارای مزایایی است. از مهم‌ترین مزایای این بازار می‌توان به شفافیت بیشتر نسبت به دیگر بازارها اشاره کرد. در بورس می‌توان تغییرات را به صورت لحظه‌ای رصد کرد و حتی بخشی از درخواست‌های خرید و فروش بعدی را نیز مشاهده کرد. همچنین این بازار دارای نقدشوندگی بالاست؛ بدین معنا که در اکثر موارد می‌توان دارایی موجود در بورس را به سرعت به پول نقد تبدیل کرد. وارد شدن سرمایه به بورس به معنای آن است که پول مورد نیاز برای فعالیت‌های تولیدی شرکت‌های ایرانی تامین می‌شود. به تعبیر دیگر، شرکت‌هایی که کالای ایرانی تولید می‌کنند برای بخشی از هزینه‌های خود نیاز به دریافت مبالغی از دیگران دارند که این کار از طریق بورس مقدور است. با این حال، ورود شرکت‌ها به بورس باید با استانداردهایی همراه باشد. برای اینکه خیال خریداران سهام شرکت‌ها نسبت به موارد اساسی سرمایه‌گذاری راحت باشد شرکت‌هایی که وارد بورس می‌شوند باید از چند سال قبل سودده باشند؛ سرمایه آنها خیلی کم نباشد و قبول کنند که طبق استانداردهای مشخصی اطلاعات خواسته شده را در زمان‌های معینی (بر حسب مورد ماهیانه، سه‌ماهه، شش‌ماهه و یک‌ساله) منتشر کنند تا سهامداران از اوضاع شرکت مطلع شده و تصمیم مناسبی بگیرند.

در ساختار این بازار، سازمان بورس و اوراق بهادار وظیفه وضع مقررات و نظارت بر فعالیت‌های شرکت‌ها را برعهده دارد. این سازمان به طریق مشخص شده در قانون با مجرمان و متخلفان برخورد می‌کند. در ایران چهار بورس فعال وجود دارد: شرکت بورس اوراق بهادار تهران و شرکت فرابورس ایران در حیطه اوراق بهادار فعالیت می‌کنند و شرکت بورس کالای ایران و شرکت بورس انرژی عهده‌دار خرید و فروش کالا هستند. در همه این بورس‌ها مردم خرید و فروش را به انجام می‌رسانند و انجام عملیات اجرایی با این شرکت‌هاست.



از مهم‌ترین مزایای این بازار می‌توان به شفافیت بیشتر نسبت به دیگر بازارها اشاره کرد.

## چه چیزی در بورس خرید و فروش می‌شود؟



در بورس‌های اوراق-که فعالیت عموم مردم در آن بیشتر است- برگه‌های سهم خرید و فروش می‌شود. شرکت‌های اقتصادی با هر موضوعی (مانند فعالیت در حیطه یک صنعت، سرمایه‌گذاری، نوآوری و ...) در یک دسته‌بندی کلی به سهامی خاص و سهامی عام تقسیم می‌شوند. در شرکت‌ها معمولاً چند نفر سرمایه لازم برای فعالیت‌ها را تامین می‌کنند. شرکت‌های سهامی عام، جایی هستند که عموم مردم می‌توانند سرمایه‌گذاری در آنها را انجام دهند و بدین ترتیب در سود و زیان شرکت سهیم شوند.

## آیا سود در این بازار تضمین شده است؟



برخلاف بانک‌ها که به سپرده‌ها سود تضمین شده می‌دهند، بورس بازاری حرفه‌ای است که در آن شیوه‌های مختلفی برای کسب درآمد وجود دارد. این شیوه‌ها از طریق ابزارهای مالی ارائه شده است. بدین ترتیب بعضی از ابزارها حاوی سود تضمین شده است اما برخی دارای ریسک سود و زیان است. ممکن است این سؤال مطرح شود که وقتی امکان سرمایه‌گذاری با سود تضمین شده وجود داشته باشد، چه نیازی به استفاده از ابزارهای دارای ریسک وجود دارد. پاسخ این است که در سرمایه‌گذاری قاعده پاداش ریسک وجود دارد؛ بدین ترتیب که اگر شخصی ریسک‌پذیر نیست، بهتر است ابزاری را انتخاب کند که سود تضمینی به وی بدهد اما کسانی که حاضر هستند ریسک انجام دهند انتظار سود بیشتر را هم دارند. بورس ایران ثابت کرده است کسانی که با مطالعه و گام به گام ریسک‌های سرمایه‌گذاری را قبول کرده‌اند، سود بیشتری نسبت به کسانی داشته‌اند که فقط حاضر به تضمین سود شده‌اند. طبق مطالعات صورت گرفته، سود بورس در بلندمدت از همه بازارهای دیگر بیشتر است.

## برای ورود به بورس چه کاری لازم است؟

برای فعالیت در این بازار در گام نخست باید اقدام به تهیه کد بورسی کرد. کد بورسی از چند روش قابل دریافت است:

### ۱ کارگزاری‌ها

از طریق مراجعه به یکی از کارگزاری‌های مجاز در سطح کشور

### ۲ دفاتر پیشخوان دولت

مراجعه به دفاتر منتخب پیشخوان دولت

### ۳ الکترونیکی

از طریق سامانه سجام به نشانی [csdiran.ir](http://csdiran.ir)

برای اطلاع از فهرست کارگزاری‌های مجاز می‌توانید به پایگاه اطلاع‌رسانی کانون کارگزاران بورس اوراق بهادار به نشانی [seba.ir](http://seba.ir) بخش امور اعضا مراجعه فرمایید. برای دریافت کد بورسی به مدارک هویتی (کارت ملی و شناسنامه) نیاز است.